

EL PLA DE TECNIFICACIÓ ESPORTIVA A CATALUNYA. UNA REALITAT EN SUPORT DE L'ESPORT CATALÀ

Santiago Siquier i Fadó
Llicenciat en Educació Física.
Servei d'Activitats.
Direcció General de l'Esport.

Resum

L'article reflecteix l'evolució del programa des dels seus inicis fins avui, així com les aportacions que des de diferents perspectives, han representat la seva aplicació, les diverses etapes realitzades en la seva gestió i el desenvolupament i la utilitat d'un programa d'aquestes característiques a Catalunya.

Es tracta d'una exposició cronològica que mostra clarament els objectius a assolir en cada fase, l'evolució de les estructures de suport i la consolidació d'aquestes per a una òptima gestió. Els èxits esportius no són inclosos inicialment com a objectius, ja que són fruit del procés d'aprenentatge inicial se-

gons les característiques de cada esport, d'un posterior rendiment de l'assimilació i el desenvolupament d'aquestes tècniques i de tot un seguit de condicionants que envolten el jove esportista en aquestes edats.

El rendiment esportiu del programa en un futur, doncs, serà producte de tot aquest procés pluridisciplinari. En la tecnificació esportiva, però, hi ha aspectes tan importants com assegurar una captació eficaç entre la mostra estimada de població per a cada cas, l'estat evolutiu del seu desenvolupament biològic i psíquic, el grau d'acceptació i d'assimilació del programa per part de pares i fills al llarg de la seva estada, el procés de socialització que l'envolta, la transferència d'apre-

nentatges tècnics i tàctics i nivells adquirits de condició física, l'estat d'ansietat en competició, el sentit de la competició i de tot aquest procés, segons el seu pas per les diferents parts del programa.

Introducció

El Pla de Tecnificació Esportiva a Catalunya es va crear vista la necessitat de donar resposta a tota la promoció realitzada a Catalunya durant la primera legislatura del Govern de la Generalitat. Anteriorment, el Consejo Superior de Deportes va elaborar un pla d'iniciació esportiva i va crear a Barcelona, Granollers, Martorell i Sa-

badell els CITD (Centro de Iniciación Técnico-Deportiva) recollits en la transferència en matèria d'esport.

Aquests CITD van mantenir la seva estructura fins l'any 1985, moment en què la Direcció General de l'Esport va elaborar el seu Pla de Tecnificació Esportiva a Catalunya (PTEC), nascut de la necessitat de donar resposta a tota la promoció realitzada de 1981 a 1985. L'esforç de promoció obligava a realitzar una conducció idònia cap al perfeccionament tècnic de les diferents modalitats esportives i a estructurar una connexió entre la iniciació, la promoció i la millora tècnica de l'especialitat.

Per assolir els objectius generals del PTEC, com ara l'orientació a l'esport d'alt nivell i l'ordenació dels diferents esforços que clubs, escoles i entitats esportives estaven desenvolupant, es van crear unes eines formatives inicials anomenades centres d'ensenyament esportiu (CEE), que orientaven els millors esportistes vers els centres de tecnificació (CT) específics per esports, per arribar en un futur, possiblement, a programes d'alt rendiment molt més limitats quant a suport d'esportistes ja reconeguts.

Per aquesta raó es va iniciar el PTEC l'any 1985 amb els següents objectius més específics:

- Promoure la tecnificació esportiva per obtenir una elevació progressiva en els nivells de l'esport d'alta competició.
- Aconseguir una participació òptima de les seleccions catalanes i assegurar la màxima presència dels seus esportistes en competicions internacionals.
- Establir una estructura imprescindible per assolir un esport d'alt nivell.

El programa va dirigit a tots els joves esportistes, emmarcats dins unes edats concretes, segons les necessitats i característiques pròpies de cada esport, que oscil·len entre els 10 i els 18 anys, i que prèviament han de ser seleccionats seguint uns criteris establerts i regulats per les normatives tècniques, elaborades conjuntament per la Direcció General de l'Esport i les federacions catalanes que hi participin.

Per a la consecució d'aquests objectius és necessària la màxima coordi-

nació entre els diversos estaments interessats en el desenvolupament de la tecnificació esportiva al nostre país. Amb aquesta finalitat, la Direcció General de l'Esport crearà a llarg termini l'estructura convenient per tal d'assegurar el correcte desenvolupament del programa.

Història i evolució del programa

En una primera fase (1985), de reconducció del programa, els coneguts CITD es van transformar en centres de tecnificació d'un sol esport.

En una segona fase, de desconcentració i d'expansió (1986-1987) va començar l'expansió del programa a comarques d'arreu de Catalunya tant de centres de tecnificació com dels òrgans de seguiment del programa. Hi ha un total de 31 centres de tecnificació de 14 esports, amb 1.340 esportistes, vetllats per 8 centres de coordinació i control (CCC) i les federacions catalanes corresponents.

És a partir d'aquí (1988), en la tercera fase, d'inici de consolidació d'estructures, quan es veu la necessitat de fer una valoració de la tasca realitzada durant tres anys, i analitzar aquells punts que cal reconduir per aconseguir-ne un millor rendiment. Conseqüència inicial d'aquest estudi és la presentació del llibre blanc.

Coincideix aquest fet amb l'aprovació al Parlament de Catalunya de la llei 8/1988 de 7 d'abril, de l'esport a Catalunya.

L'article 46 de l'esmentada llei diu en el seu apartat 1: "L'administració esportiva de la Generalitat té per objectiu, en el camp de l'esport d'elit i d'alt nivell, d'impulsar, planificar i controlar la formació integral i el millorament esportiu continuat dels esportistes seleccionats. Realitza aquesta tasca directament en els seus centres de tecnificació i d'alt rendiment i també mitjançant l'assessorament i els ajuts a federacions i altres entitats esportives", etc.

L'estudi passa per fer una anàlisi dels nuclis esportius a Catalunya segons la qualitat esportiva dels practicants i tipus de pràctica.

L'objectiu d'aquesta fase és, doncs,

normalitzar la situació global del programa dins dels límits i objectius establerts inicialment tot seguint un calendari d'actuació previst.

La gestió interna del programa passava per la confecció de models de regulació del funcionament segons les característiques dels diferents esports, confecció de models d'anàlisi de l'evolució i adaptació dels diferents programes tècnics, aplicació de models d'agilitació en el tractament de dades i en la gestió econòmica.

En la gestió externa del programa figurava la relació amb altres òrgans i entitats (altres departaments, ajuntaments, consells esportius, federacions catalanes, clubs, escoles), per assegurar models de desenvolupament i d'actuació (convenis i normativa), projecció futura dels esportistes i la ubicació del programa en el context polític-esportiu català.

En aquells moments el programa representava un moviment de 1.400 esportistes que es trobaven en 40 centres de tecnificació de 14 esports diferents desenvolupat per 200 tècnics.

L'objectiu del programa i el perquè de la seva aplicació

Tenint coneixença de l'interès de la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya per al desenvolupament complet de l'esport en tots els seus vessants i que té com una de les principals fites preparar, conjuntament amb les federacions esportives catalanes, esportistes vers l'alta competició, es creu en la necessitat de fer una detecció de la joventut esportiva de Catalunya, encaminar-los vers les diferents modalitats esportives, oferir-los la preparació adequada i els mitjans necessaris per tal de millorar el seu nivell i possibilitar la seva posterior incorporació a l'alt rendiment, on s'acabarà de perfilar la seva possibilitat de formar part de l'elit europea.

L'objectiu del programa, doncs, no és altre que el de millorar el nivell tècnic i competitiu de l'esport català mitjançant aquest procés que anomenem tecnificació esportiva, en la qual se cerca la detecció de possibles ta-

lents en unes etapes concretes de la seva vida esportiva, la preparació d'aquests joves esportistes, que compten inicialment amb un alt potencial de condicions específiques, i la projecció vers l'alt nivell esportiu. És clar que la importància d'aquest procés rau en el punt intermedi d'aquests dos fenòmens sòcio-esportius, és a dir, la iniciació i promoció esportiva amb tota la implicació i mobilització que això representa i el fet d'aconseguir un rendiment (alt nivell esportiu) d'aquesta promoció. Això implica donar suport de continuïtat a la promoció esportiva massificada, per a l'interès intencionat que arribi al màxim de joves possible i la tecnificació posterior d'aquesta població, assentada sobre criteris de selecció i possible detecció, per projectar en un futur proper aquests esportistes vers l'alt nivell.

Aspectes que cal tenir en compte en la detecció

Hem de centrar-nos, prèviament, en el punt on volem incidir.

Tindrem en compte que la població a incidir és dins un context condicionat per diferents aspectes sòcio-culturals i que es basa majoritàriament en l'associacionisme esportiu. Cerquem en un tipus de població on el jove està sotmès a una oferta constant d'activitats físiques i d'altres tipus, de caire innovador. També és de certa importància tenir en compte que des del punt de vista biològic comporta una evolució continuada que periòdicament necessita d'un temps d'adaptació.

Aquests aspectes cal tenir-los presents, si bé la base del treball a realitzar posteriorment a la selecció, tracta d'un grau de dedicació important a l'activitat en concret durant dies, setmanes, mesos i anys. Això vol dir que cal tenir una garantia estimada prèviament a la definició dels grups d'entrenament i l'aprovació per part de pares o tutors d'aquest fet, sabent el que tot això comporta.

Aquest procés també comporta intentar de realitzar un treball tècnicament qualitatiu, tenint present, però, les edats en què incidirem.

Per això és important el volum reduït

Quadre 1. OBJECTIUS DEL PTEC

GENERALS		GESTIÓ
• promoure la tecnificació esportiva per obtenir una elevació progressiva en els nivells de l'esport d'alta competició.	1985	transformació i reconducció d'antics centres
• projectar el màxim número d'esportistes a programes de suport tècnic superior	1986	desconcentració descentralització
• aconseguir una òptima participació de les seleccions catalanes i assegurar la màxima presència dels seus esportistes en competicions internacionals	1987	creació d'òrgans
• establir una estructura imprescindible per assolir un esport d'alt nivell a Catalunya	1988	territorials de seguiment
	1989	llibre blanc
	1990	definició de normes de gestió
		consecució de la normalització

d'esportistes amb qui treballar i el nombre i la qualitat dels tècnics entrenadors.

Creiem, doncs, en el fet de no basarnos en una fórmula concreta per arribar a aquesta detecció, però sí a utilitzar processos tècnics i equips de suport per analitzar l'evolució del programa.

Sabem que un element important del programa des del punt de vista de proximitat a la realitat esportiva són les federacions esportives catalanes que acullen els clubs que s'identifiquen amb la seva activitat. D'altra banda, els pares o tutors dels esportistes, que permeten la participació dels seus fills en aquest tipus d'activitats. L'estudi inicial ens ha portat a incidir actualment (1991) en 22 esports amb característiques diferenciades.

Les estructures actuals ens permeten moure 2.292 esportistes que es troben en 60 centres de tecnificació repartits per tota la geografia catalana, amb la incidència de 251 tècnics especialistes en esports concrets, ciències de l'esport i organització i gestió esportiva.

El talent esportiu es pot definir com una aptitud provinent d'una particular habilitat natural o adquirida. La recerca de talent és el pronòstic o la descoberta d'una futura actuació important en esport (Léger, 1986)(1).

La investigació del talent pel que fa als aspectes motrius, no és solament un problema de caràcters constitucio-

nals, si n'analitzem el fet des del punt de vista genètic. Hi ha també al darrere una problemàtica de caire social i pedagògic (Nadori, 1989) (2). Només tenir en compte les qualitats hereditàries és poc significatiu. Els índexs de selecció de les qualitats determinades pel codi genètic, encara que tinguin valors d'estabilitat relativament elevats, poden pronosticar la prestació de l'esportista, si els relacionem amb d'altres factors, com l'edat biològica, temps que es porta entrenant, aspectes pedagògics, aspectes sociològics, etc.

L'atleta talent és un individu dotat d'un conjunt de capacitats que li permeten proporcionar rendiments mentals i físics superiors al nivell determinat per la població (Nadori, 1989) (3).

També sabem de manera generalitzada que hi ha uns períodes de millor estimulació per desenvolupar les capacitats condicionals i coordinatives, així com del creixement, és a dir, hi ha fases sensibles.

Aprofitarem aquests coneixements per preparar els programes d'entrenament i els processos de selecció, intentant evitar la precipitació i l'acceleració d'un procés, a vegades irreversible, a causa de les exigències dels resultats. Per aquesta raó, la millor eina d'assessorament i seguiment del programa és el tècnic qualificat especialitzat majoritàriament en el seu camp d'aplicació.

El model proposat en el PTEC

Es tracta d'agilitar i de cercar eficàcia en els processos del seu desenvolupament, per poder garantir una tasca qualitativa de tots els tècnics del programa. És un procés ampli, en què la informació reverteix d'una temporada per l'altra en el programa i permet evolucionar protocols i processos de valoració.

Per poder desenvolupar aquest programa ha calgut establir com a condicionants previs, el criteri de l'edat en l'accés i el temps de durada de l'esportista en el programa en cadascun dels 22 esports, així com la limitació del volum amb què es treballarà en cada esport.

Posteriorment, l'equip tècnic de seguiment dels esportistes destinat per a cada esport determina quin és el procés de selecció a seguir en funció de la situació actual de cada esport i del coneixement i les dades que es tenen. En aquest procés es persegueixen la determinació i la importància de valorar aspectes biològics, antropomètrics, de condició física i/o funcional, de capacitats coordinatives i del seu grau de maduresa (en relació amb una tècnica específica) i d'aspectes psicosocials.

La recollida i anàlisi de resultats es basa en tres models. O bé es realitza aquest procés en una sola concentració amb la prèvia difusió de proves, o bé es realitza el mateix procés al llarg de tota una setmana (concentració o estada), o bé s'opta per un model molt més obert i flexible al llarg de la temporada en uns períodes definits.

Selecció

S'intenta analitzar en profunditat factors condicionants paral·lels a aquest procés i que sovint donem per suposats, com són, l'estat de salut biofísic i psíquic, la disponibilitat per part de les entitats que acullen el programa de cedir els seus equipaments esportius i el grau de disponibilitat i d'acceptació per part dels pares de l'esportista i del que pot comportar aquesta activitat per a ells.

El procés de selecció, doncs, passa per aquestes dues fases: PSI població

seleccionada inicialment i PNA població definitiva de nou accés.

Procés: hi ha 22 esports amb diferències en els processos de selecció, en els quals en funció de les característiques de cadascun, l'equip tècnic determina criteris englobats amb els anteriorment anomenats, per incidir en un o diversos aspectes dels esmentats anteriorment.

Població seleccionada inicialment. PSI

Un cop analitzades les dades, surt la població inicialment seleccionada.

És l'hora d'aplicar els criteris de caire exclouent, que poden reflectir des de contraindicacions vers la pràctica esportiva a aquest nivell a causa de patologies congènites, o patologies provocades per un mal ús de l'activitat físico-esportiva en anys anteriors, o bé poden reflectir un grau d'acceptació del programa, de la dinàmica i política que es persegueix per part dels pares de l'esportista o de les entitats que el puguin representar en aquest moment, que es cregui insuficient per obtenir un mínim de garanties en la seva posterior predisposició.

Així sortirà la població de nou accés. Aquesta població estarà condicionada també pel nombre de places a cobrir en cada centre.

Població definitiva de nou accés al programa

El proper pas és continuar, posteriorment, amb un treball intens d'aplicació tècnica, analitzant la seva assimilació, condicionada o afavorida per la seva maduració biològica i el desenvolupament de les seves capacitats condicionals i coordinatives.

El seguiment i la detecció del talent

Si l'evolució de l'esportista és correcta, aquest seguiment pot tenir una durada entre 4 i 6 anys, segons les edats concretades en cada esport.

En el primer any d'estada en el programa es busca l'adaptació i definició grupal en l'àmbit de les sessions.

A partir del segon anys i cap endavant

es pot produir la detecció del talent esportiu en qualsevol moment.

El seguiment de l'evolució de l'esportista es realitza segons els següents criteris, cadascun amb un període d'aplicació determinat: evolució de la condició física (selecció de proves de diferents orígens, Eurofit, Conconi i d'altres tests específics), d'aspectes tècnics i tàctics (mitjançant sistemes àudio-visuals), valoracions funcionals (proves d'esforç específiques en funció del tipus de determinació aeròbica, anaeròbica, utilitzant cicloergòmetre, remoergòmetre, tapis rodant en laboratori o bé proves en el mitjà on es desenvolupa cada esport i en funció de l'edat de l'esportista, de les característiques de cada esport), relació entre grup d'entrenament i tècnic (ICE, inventari de conductes de l'entrenador), anàlisi de l'actitud motivacional de l'esportista abans, durant i després de la competició, (LCC II, llistat de conductes del campió II), seguiment de l'estat d'ànim (P.O.M.S. perfil d'estats d'ànim), el seu grau d'atenció i predisposició (T.A.I.S., test d'estils atencionals i interpersonals), el grau d'ansietat (S.T.A.I.), determinació d'objectius mitjançant la utilització de tècniques psicològiques (E.P. entrenament psicològic), etc.

Aquestes dades van acompanyades, si les circumstàncies ho requereixen, de tractaments especials no previstos, a causa de possibles traumatismes i/o trastorns, que en funció de la seva complexitat són intervinguts directament pel nostre tècnic, o bé l'esportista és derivat vers un especialista. Si el fet provoca un estat d'alerta pel que respecta a la seva salut, provoca gaire bé sempre un descens important en el seu rendiment o, crea dificultats en la cohesió del grup.

Aquest seguiment de l'esportista contrasta amb l'evolució del seu rendiment (registre/resultat), cada temporada a partir del segon any de permanència en el programa. Cal establir-se en els mínims estipulats anualment per garantir la continuïtat en el programa.

En el cas d'existir un grup de treball homogeni i en condicions d'ésser treballat amb més atenció, s'estableixen sessions d'entrenament especials, uti-

litzant aparells àudio-visuals i tècniques psicològiques aplicades en el terreny (entrenament psicològic).

Quan els registres o resultats evolucionen de manera favorable i important, es confirma la detecció, i en funció de la maduresa dels factors analitzats, s'intenta projectar-lo vers un programa que li ofereixi la possibilitat de millorar el seu rendiment, els programes de nivell tècnic superior de les pròpies federacions catalanes que hi intervenen i amb els mitjans que ofereixen centres especialitzats com el CAR de Sant Cugat.

La gestió del PTEC

La gestió del PTEC oscil·la entre els àmbits locals, comarcals i intercomarcals, segons les funcions que té encomanat cada centre o òrgan en el programa.

Per al correcte desenvolupament de l'anàlisi de l'evolució del programa s'estableix una norma de gestió i d'aplicació, reflex de les tasques i dels serveis que ofereixen els tècnics del programa segons la seva funció i la del centre o òrgan del qual depèn.

La normativa dels òrgans de seguiment del programa

Aquesta normativa determina quins són aquests òrgans, quina és la seva composició, quina és la seva finalitat vers el programa, quins són els serveis que ofereixen i quina ha d'ésser la seva gestió.

L'equip d'anàlisi i desenvolupament del PTEC

És un òrgan de tipus central i el màxim òrgan tècnic representatiu del programa. Es troba al Servei d'Activitats Esportives de la Direcció General de l'Esport. La seva finalitat és la de gestionar la totalitat del programa d'efectuar-ne el seguiment corresponent.

Composició: hi són representats totes les federacions esportives catalanes vinculades amb el programa, sota la figura d'un tècnic-coordinador assignat per cadascuna, el CAR de Sant Cugat mitjançant el tècnic designat, i el cos tècnic de la Direcció General de l'Esport. Aquest equip efectua la

gestió, coordinació, logística i anàlisi evolutives de les diferents parts del programa.

Centres de Coordinació i Control (CCC)

El CCC és l'òrgan de tipus territorial de suport del programa per proximitat als CT. N'analitza el correcte desenvolupament, fent equip amb els coordinadors tècnics que cada federació catalana esportiva hi té assignat, i oferint suport tècnic i vetllant per la seva aplicació i evolució. És també el banc de dades de la zona on es troba situat, trasllada la informació i gestiona diferents parts del programa, des del terreny on es fa l'activitat, fins a arribar a l'equip d'anàlisi i desenvolupament.

Suport i seguiment des del CCC:

Aquest procés engloba esportistes, tècnics i evolució general del programa:

1. La incidència del CCC vers el suport dels esportistes en tots els centres de tecnificació arriba des de la intervenció en el terreny en qualsevol procés de selecció o de control de l'entrenament, a la seva presa de dades, fins a la seva posterior valoració i anàlisi amb la resta del cos tècnic, fins al lliurament de documentació a l'interessat.
2. Pel que fa al suport dels tècnics del programa, el CCC vetlla per la seva rendibilitat. També comporta la formació permanent del tècnic, i així mateix la seva corresponent aportació de documentació per tal que reverteixi en el programa, referent a protocols, programes d'entrenament, etc.
3. Pel que respecta al seguiment de l'evolució del programa, hi ha col·laboració directa del CCC amb l'equip d'anàlisi i desenvolupament, assessorant en qualsevol tipus de proposta, de trasllat, supervisió o creació de centres. També analitzant l'execució del programa en els períodes establerts en les seves respectives àrees. Igualment estudia l'anàlisi de les dades per tal de verificar l'eficàcia i l'assimilació dels programes, amb la realització de comprovacions periòdiques.

Les federacions esportives catalanes

Cada federació catalana designa un tècnic coordinador que té com a tasca principal l'elaboració del programa tècnic i físic, a nivell de directrius generals en les programacions i objectius, el seu seguiment, l'adaptació i evolució a cada zona on es troben els centres de la seva dependència. Al llarg de la temporada esportiva té reunions amb l'equip per analitzar l'informe a presentar. Aquest tècnic té una vinculació directa amb els CCC.

Serveis i tasques dels òrgans de seguiment

1. Serveis
2. Tasques i prioritats
3. Col·laboradors

Àrea Tècnica

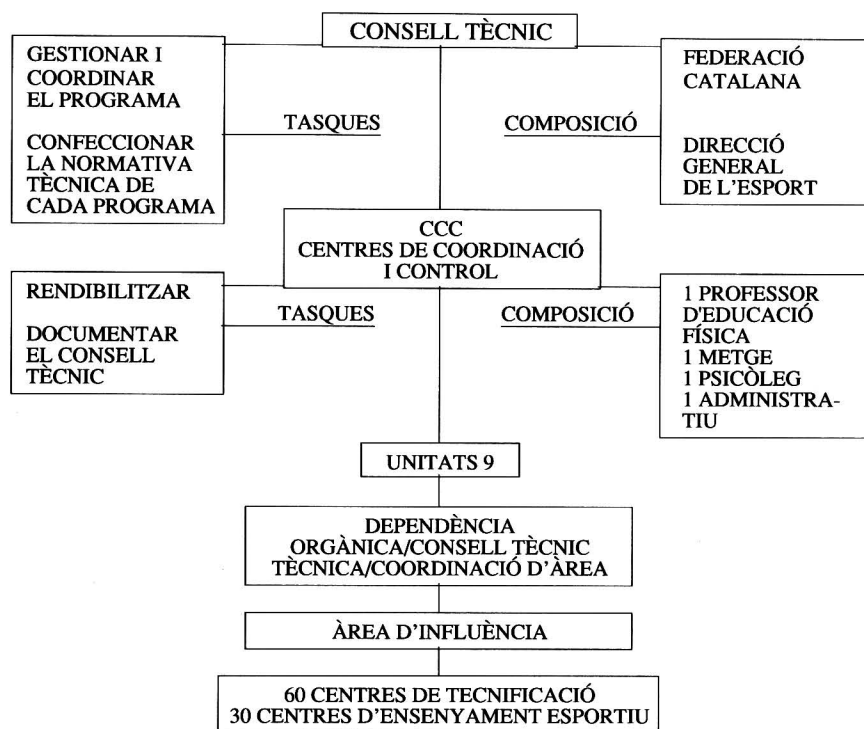
Serveis

Els serveis estan encaminats a ajudar, facilitar i orientar els tècnics dels CT i a col·laborar-hi. Dins dels serveis oferts n'hi ha d'opcionals que se sol·liciten en funció de l'interès del tècnic del CT i d'altres determinats per l'equip d'anàlisi i desenvolupament. Tots hauran d'ésser programats.

Els serveis definits impliquen:

- a) Verificació de l'aptitud en els accessos als CT.
- b) Propostes de millora pel que fa a protocols de proves ja establertes (d'accés i/o seguiment).
- c) Confeccionar i/o desenvolupar programes d'entrenament.
- d) Analitzar i facilitar l'adaptació dels programes als grups d'entrenament.
- e) Orientar en el tractament i recuperació de lesions esportives.
- f) Derivacions de casos personals a diferents àrees segons la problemàtica detectada.
- g) Oferir dades objectives pel que fa a qualsevol esportista del programa des del punt de vista de la condició física i tècnica o tàctica.
- h) L'anàlisi de l'evolució del grup d'entrenament estimat, o bé d'un esportista en si mateix vers objectius determinats inicialment.

Quadre 2.

Tasques i prioritats

En funció de cadascun dels serveis que s'ofereixen, les tasques dels tècnics d'aquesta àrea es relacionen prioritàriament. L'estructuració facilitarà un millor desenvolupament del programa i donarà lloc a una gestió unificada en els diferents centres:

- Verificació de l'aptitud: presència física i col·laboració en processos d'accés (realització de proves, valoració i anàlisi de resultats en col·laboració directa amb els tècnics del CT i coordinadors federatius).
- Programacions i protocols de proves: propostes i/o suggeriments que facin referència a aspectes tècnics de programes o protocols de proves a realitzar. Les propostes es presentaran en finalitzar la temporada i abans de començar la següent.
- Lesions: ajut en la confecció de programes de recuperació en col·laboració amb l'àrea on incideixi la problemàtica.
- Serveis especials no programats: aplicació d'entrenaments especials o de proves funcionals i/o d'anàlisi

de proves no estandaritzades a tot el programa.

- Recerca: utilització de les dades del programa per realitzar treball de recerca amb la corresponent publicació, respectant la norma establerta al respecte.
- Formació permanent: tasca paral·lela a la realitzada habitualment en el programa.

Pel que respecta a la verificació de l'aptitud en proves d'accés i/o seguiment i evolució d'esportistes i grups d'entrenament cal tenir la documentació analitzada en els períodes establerts.

Col·laboradors

Per a un millor coneixement i profit del programa s'estableixen tipus de col·laboracions amb el programa.

Tipus:

- Formació en tasques pròpies de l'àrea tècnica. En la proposta s'haurà de notificar en quin àmbit concret incideix la col·laboració.
- Realització de projectes d'investigació concrets.

Tasques i dedicació:

Si la proposta és interessant, caldrà concretar el procés d'actuació de la col·laboració en què s'especificaran les tasques i la durada.

Per als practicants en investigació, la durada vindrà donada per la naturalesa del programa.

Mitjans:

Es gaudirà dels mitjans existents en el CCC i CT corresponent.

Supervisió:

El col·laborador tindrà assignada una supervisió si està en formació. Si es tracta d'un projecte de recerca, hi formaran part com a col·laboradors els tècnics del programa que hi hagin intervingut.

Caldrà constatar que en l'opció de recerca, s'haurà d'ajustar a les normes d'utilització de dades del programa.

Àrea mèdica

Serveis

El tècnic d'aquesta àrea haurà de donar solucions de manera directa o indirecta a tots aquells problemes que puguin afectar l'esportista durant la temporada.

Els serveis que ha de donar se subdivideixen en 4 grups:

- Examen de salut: (en cas de no tenir dades prèvies) en aquest apartat s'inclouen els serveis que estan dirigits a realitzar una completa revisió de l'esportista per tal d'avaluar el seu estat físic de salut, higiene de vida, prevenir possibles problemes i estar informat de tots els seus antecedents patològics i esportius.
- Valoració funcional: els serveis que resten inclosos en aquest apartat van encaminats a proporcionar informació al més objectiva possible per valorar el seu rendiment físic.
- Control d'entrenament: durant la temporada, correspon d'oferir serveis de suport i assessorament al treball realitzat per l'entrenador per tal de millorar el rendiment físic de l'esportista amb la consegüent aprovació de dades.
- Control de lesions esportives: dins d'aquest apartat el metge realitza un servei de suport en el seguiment de la lesió a fi que el procés de recuperació sigui el més curt possible.

Tasques

• Examen de salut:

Les tasques a realitzar són:

1) **Avaluació inicial de l'estat dels esportistes.** Per això, amb motiu de l'ingrés de l'esportista en el programa, se li realitzarà una anamnesi dirigida segons el qüestionari establert, el qual servirà per informar el metge sobre l'esportista i determinar si es requereix la complimentació per part dels pares d'alguna qüestió concreta no contestada o coneguda. Si l'esportista té historial mèdico-esportiu, caldrà esbrinar on s'ha realitzat el control, quin metge l'ha fet i, si és possible, tenir accés a l'informe complet.

En segon lloc es realitzarà l'exploració de base, organitzada per apartats, mitjançant la qual es podrà valorar l'estat de salut. Si fos necessari, hauran de realitzar-se entrevistes amb els pares i/o proves complementàries amb la finalitat d'assegurar que l'esportista tingui un bon estat de salut i estigui capacitat per seguir el programa d'entrenaments que realitzarà durant la temporada. Aquest apartat amb la realització de l'electrocardiograma i l'espirometria de base.

2) **Seguiment de l'estat de salut dels esportistes.** Periòdicament, el metge haurà d'assegurar-se que no hi ha canvis o incidències negatives en l'estat de salut de l'esportista. Per això haurà de mantenir un contacte periòdic amb els entrenadors de cada CT.

• Diagnòstic:

Si és possible, haurà d'establir un diagnòstic d'aquells procediments que limitin o contraindiquin la pràctica esportiva, o bé consultar amb el coordinador de l'àrea a fi que s'atengui l'esportista en un altre centre de la DGE amb els mitjans adients. En aquest cas, i una vegada realitzada l'exploració, el coordinador informará el metge del CCC de les incidències succeïdes.

En qualsevol cas, el metge haurà de fer un seguiment constant del cas i valorar-ne l'evolució. En el cas que detecti que les seves recomanacions no són tingudes en compte per part dels pares, de l'entrenador o del propi esportista, i el problema tingui trans-

cendència per a ell, s'haurà d'informar al director del CCC del nivell de responsabilitat.

• Valoració final:

Amb la finalitat d'organitzar el treball a l'inici de cada temporada, s'haurà de convocar una reunió per planificar amb tots els tècnics responsables dels diferents CT els controls de seguiment dels esportistes. En aquesta reunió oferiran a l'entrenador els serveis que es detallen en el punt següent, i seran ambdós els qui determinin els controls a realitzar segons la periodicitat de l'entrenament. La planificació es farà tenint en compte les necessitats de l'entrenador, la disponibilitat del metge i l'utilatge del CCC. Amb aquest principi es realitzaran un mínim de controls per any.

Les dades seran trameses a l'àrea mèdica de l'equip d'anàlisi i desenvolupament seguint el procés informàtic establert.

Aquesta informació servirà per tenir constància de l'evolució del treball i poder incloure progressivament millores en el procediment general, tema que serà debatut en les reunions periòdiques amb tots els components de l'Àrea Mèdica.

Les tasques que haurà de realitzar el metge són:

1) **Proporcionar informació a l'entrenador i esportista sobre l'estat físic actual.**

Per fer aquest servei, el metge disposa d'un material que li permet realitzar:

- a) valoració cineantropomètrica
- b) valoració de l'electrocardiograma basal
- c) valoració de l'espirometria
- d) valoració funcional del metabolisme aeròbic i anaeròbic a través de proves d'esforç indirectes sobre cicloergòmetre.

2) **Avaluar resultats, programar nous controls i assessorar els entrenadors.** Els resultats de les proves hauran de ser avaluades individualment i comentats amb l'entrenador per intentar millorar el rendiment de l'esportista. En casos concrets es pot decidir la realització de controls específics dels esportistes que calgui per tenir-ne més dades i una major periodicitat sobre aspectes concrets.

3) **Control de lesions esportives.**

El metge del CCC ha de realitzar un seguiment de les lesions dels esportistes i proporcionar-los les vies de solució més eficaces. Així doncs, el metge podrà optar per utilitzar diversos procediments conforme al seu criteri. Si és possible, haurà d'establir un diagnòstic del problema, o bé adreçar-lo a un centre amb especialistes en traumatologia esportiva.

En qualsevol cas, haurà de tenir controlada l'evolució de la patologia lesional dels diferents esportistes dels CT i valorarà la seva evolució, perquè en última instància ha de ser ell qui doni l'alta esportiva definitiva.

En el cas que l'esportista estigui controlat per algun altre servei, haurà de tenir sempre informació sobre les incidències que sorgeixin durant la recuperació de la seva lesió i informar periòdicament l'entrenador.

Prioritats

- a) Examen de salut, amb la realització de les revisions mèdico-esportives d'accés i seguiment i també el control de les lesions esportives.
- b) Avaluacions intermèdies, per realitzar la valoració funcional dels esportistes.
- c) Anàlisi dels resultats dels esportistes i intercanvi d'informació amb els entrenadors respectius.
- d) Intervencions amb major periodicitat en el control de seguiment dels esportistes a fi de resoldre problemes individuals o grupals en el rendiment esportiu.
- e) Valoració en el terreny segons la disponibilitat d'utilatge.

Col·laboradors

Es preveu la possibilitat que el metge del CCC tingui col·laboradors en les seves tasques habituals.

Gràcies a un acord amb la Universitat de Barcelona a través de l'Escola Professional de Medicina de l'Educació Física i l'Esport, els alumnes de l'escola en el seu primer any d'especialització podran passar pels serveis mèdics dels CCC.

Àrea psicològica

Serveis

El tècnic responsable d'aquesta àrea

té com a principal objectiu proporcionar solucions de forma directa o indirecta a totes aquelles necessitats d'ordre psicològic existents en les CT.

Els serveis se subdivideixen en dos grups:

a) Psicologia clínica: aquests serveis estan dirigits a millorar el benestar psicològic dels esportistes del Pla de Tecnificació.

Aquests serveis hauran de ser aplicats exclusivament per un llicenciat en Psicologia.

b) Psicologia de l'esport: s'hi inclouen els serveis encaminats a proporcionar mitjans per incrementar el rendiment en habilitats psicològiques dels esportistes. Aquests serveis podran ser aplicats per un llicenciat en Psicologia o en Educació Física.

Tasques

Les tasques que haurà de realitzar el psicòleg són les següents:

- 1) Proporcionar informació a l'esportista i a l'entrenador sobre conductes i habilitats psicològiques importants per a la millora del seu rendiment. En la reunió de planificació hauran d'establir-se les dates d'aplicació de les proves i les de lliurament dels resultats.
- 2) Proporcionar tècniques, recursos i entrenaments a l'esportista i l'entrenador que els permetin millorar les seves conductes i habilitats psicològiques. Es procedirà a realitzar una programació concreta de l'entrenament a realitzar. Aquesta programació haurà de ser recollida en un document on s'especificaran els objectius generals i específics, els continguts, les sessions amb l'estructura de les activitats, i així mateix la seva distribució en la temporada i els mètodes d'avaluació que s'empraran. Posteriorment, hi haurà una anàlisi periòdica per part del coordinador.
- 3) Avaluar, programar i si és necessari portar a terme l'entrenament amb la finalitat de solucionar problemes concrets d'ordre psicològic. S'adreça a aquells esportistes que a judici de l'entrenador tinguin dificultats concretes d'ordre psicològic en situació d'entrenament i/o competició.

La demanda pot provenir de l'entrenador, de l'esportista mateix, o dels seus pares. És convenient explorar aquest extrem en els contactes mensuals regulars. Una altra font d'informació important és el coordinador de l'esport, ja que pot aportar les seves impressions i coneixement global de l'esportista.

- 4) Assessorar els pares dels esportistes amb pautes de conducta respecte de l'activitat esportiva dels seus fills: sempre d'acord amb el responsable del CT, s'organitzaran trobades amb els pares sobre un tema monogràfic. Els temes estaran preparats pel que fa als continguts bàsics i el suport àudio-visual en els *Quaderns de xerrades per a pares*.

Prioritats

1r. Examen de salut i tots els temes relacionats amb els serveis de clínica (derivació i seguiment dels tractaments). L'examen de salut psicològic haurà de completar-se a l'inici de la temporada per a tots els esportistes de nova incorporació. En cap cas podrà perllongar-se més de dos mesos des de la incorporació de l'esportista al CT.

2n. Avaluacions acordades amb els entrenadors en el Programa de Psicologia del Pla de Tecnificació Esportiva a Catalunya.

3r. Intervencions en casos de problemes individuals de rendiment esportiu i entrenament psicològic.

Col·laboradors

Tipus:

Formació en tasques pròpies de l'àrea.

Realització de projectes d'investigació concrets.

Tasques:

Seràn assignades tasques concretes al practicant mitjançant programes que s'adjunten a la sol·licitud, abans de l'inici de les pràctiques.

Mitjans de formació:

S'especificaran els mitjans que el CCC posa a disposició del practicant de cara a la seva formació. Aquesta formació es referirà especialment a l'àrea de treball que tingui assignada.

Supervisió:

El practicant estarà assignat a una

persona (el psicòleg del CCC), que supervisarà i avaluarà la seva activitat en el centre.

L'oferta del programa

L'oferta incideix en una població d'àmbit autonòmic, actualment per a 25 comarques, 40 municipis i 99 entitats o òrgans on es desenvolupa l'activitat amb la cessió dels seus equipaments esportius, 58 de les quals són públiques i 41 privades.

Les característiques del programa ens fan analitzar l'oferta amb una visió que no tan sols arriba als esportistes sinó també als tècnics i entitats que hi intervenen.

D'aquesta manera, a més dels serveis que es desenvolupen en les sessions, hi ha d'altres consideracions importants a fer.

Hi ha un ventall important de llocs d'aplicació des del punt de vista de l'ocupació en el programa relacionats amb el camp de l'entrenament, la gestió esportiva i l'aplicació de tècniques en matèries específiques en les quals no existeixen gaires altres oportunitats per fer-ho. Hi ha, doncs, un enriquiment tècnic professional important, tant per a l'aplicació de material poc usat com per a l'intercanvi i experiències entre els diferents cossos que configuren el programa.

Sempre és interessant saber per part dels pares de l'esportista o per ell mateix segons els casos i per part de l'entrenador, l'estat de salut psíquica i física de l'esportista en relació amb l'activitat que està realitzant.

També és important conèixer si on es troba (amb l'estudi previ) un centre d'aquestes característiques, el municipi si és demogràficament important o la comarca en altres casos, milloren el nivell tècnic esportiu considerablement, fet que lliga amb un dels objectius establerts inicialment en el programa.

El rendiment del programa

Si cerquem com a consecució final de tot el procés elevar el nivell tècnic i competitiu de l'esport català, hem de valorar que es tracta d'un procés

força rendible ara com ara, tot i que posteriorment en la projecció d'aquest esportista vers l'alt rendiment esportiu, es consolidarà tot el treball realitzat.

Actualment ja hi ha esportistes que han evolucionat considerablement i que són integrats en programes d'alt rendiment que es troben a la Residència J. Blume d'Esplugues de Llobregat, al CAR de Sant Cugat, al CCRO de Banyoles o al CCP de Sort.

Però el veritable potencial esportiu del programa encara és jove, tot i que el futur passa a més pel suport d'equips i seleccions catalanes.

Aquest rendiment cal, però, contemplar-lo des d'un punt de vista ampli, no tan sols des del percentatge d'esportistes que han estat projectats vers programes d'alt rendiment.

Centrant-nos, doncs, en les edats en què generalment hi incidim, hem de restar importància al fet momentani de l'èxit i de la seva relació amb els metalls, tot i que pot ser significatiu que un nombre considerable de campions i sots-campions, tant de Catalunya com estatals, estiguin vinculats amb el programa. Pot ser una relació directa amb el seu èxit en un futur, en alguns dels esports en què hi treballem, si factors aliens al món de l'entrenament li ho permeten.

Aquest rendiment esportiu és fruit, doncs, d'una tecnificació esportiva que ofereix uns mitjans per utilitzar sota uns criteris de qualitat determinats, per incidir en una població prèviament seleccionada, que posteriorment realitzarà un treball important a incidir en les capacitats condicionals i coordinatives, tenint en compte, però, que cal evitar les màximes repercussions que aquest fet pugui comportar en la salut psíquica i física de l'esportista. És per això que hi ha els equips tècnics de suport, per reorientar, accelerar o frenar qualsevol procés d'aprenentatge/entrenament, ja que aquest incidirà de manera important en tots els àmbits de la seva formació com a persona i en la seva personalitat com a esportista.

Quadre 3. PTEC / PROGRAMES I SERVEIS (aplicats mitjançant)

TOTAL TÈCNICS	251
ENTRENADORS DE 22 ESPORTS	158
TÈCNICS DE GESTIÓ	37
PROGRAMADORS FÍSICO-TÈCNICS	40
PSICÒLEGS ESPECIALISTES	7
METGES ESPECIALISTES	9
TOTAL DE TÈCNICS DE SUPORT	93
	(incidència)
TOTAL D'ESPORTISTES	2292
NOIS	1283
NOIES	1009
	(ubicació)
ENTITATS	99
PÚBLIQUES	58
PRIVADES	41
	(distribució)
MUNICIPIS	40
COMARQUES	25

Figura 1.

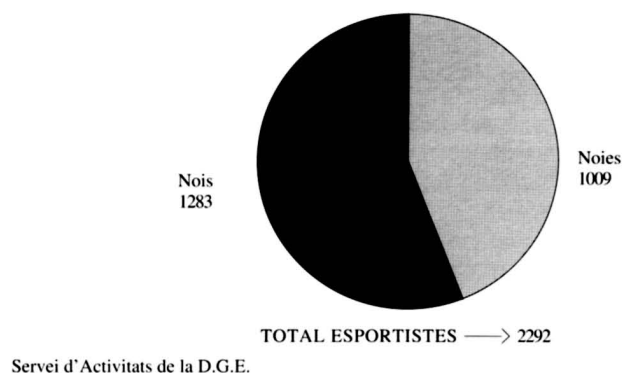
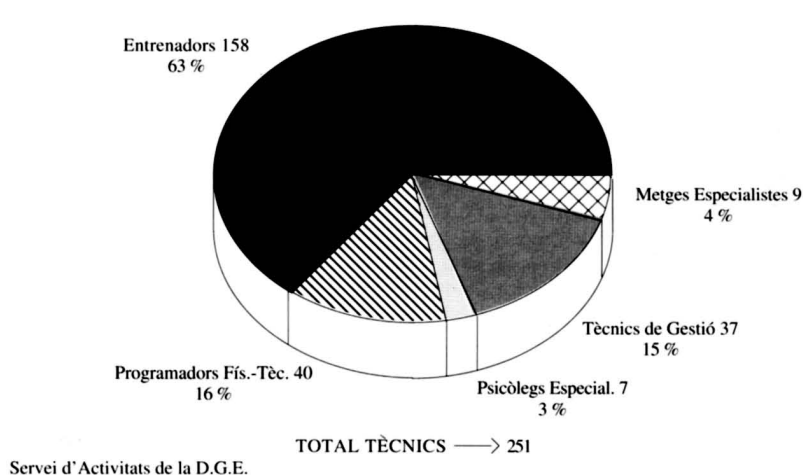

Figura 2.

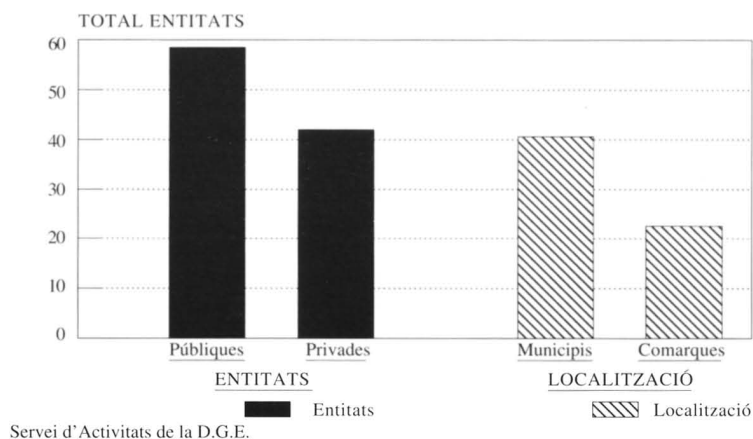

Notes

(1) LEGER, L. *Recerca de talents en esport*, Noves tècniques esportives, 1986. Escola Catalana de l'Esport, Direcció General de l'Esport, Esplugues de Llobregat.

(2) NADORI, L., "El talento y su selección", *Stadium*, 136, 137, Agost/Octubre 1989.

Figura 3.

Nota: A causa de les característiques del programa i de la seva constant evolució s'està treballant en aquest moment en l'aplicació experimental en alguns esports dels centres d'ensenyament i d'initiació que tenen el seu origen en

l'aplicació pràctica del programa Multimèdia. Aquesta aplicació té per finalitat acollir els esportistes més joves del PTEC, cosa que permet la reducció del nombre d'esportistes dels actuals centres de tecnificació i millorar-ne, conse-

güentment, la qualitat de treball dels entrenadors. D'altra banda, facilitarà, en part, la prospecció dels esportistes que calgui seleccionar, tot convertint-se, doncs, en una eina important en l'estructura del Pla de Tecnificació.

BIBLIOGRAFIA

CARBONARO, G.; MADELLA, A., "Valutazioni delle capacità motorie. Ricerca campione condotta sui giovani dei centri CONI di avviamento allo sport", *Sportgiovane*, núm. 3, març, 1984, Roma.

CARBONARO, G.; MADELLA, A., "Influenza dei fattori socio-culturali e del curriculum di allenamento sulla pratica sportiva giovanile", *Sportgiovane*, núm. 3-4, 1986, Roma.

GARCÍA, J.L.A., *Entrenamiento deportivo en edad escolar*, Ed. Unisport, 1989.

HAHN, E., *Entrenamiento con niños. Teoría, práctica, problemas específicos*, Ed. Martínez-Roca, 1982.

HUGHSON, R., "Children in competitive sports. A Multi-Disciplinary approach", *Can. J. Appl. Spt. Sci.*, 11 (4), 1986, pp. 162-172.

MASRIERA, J., "El funcionament del Govern Autònom", *Apunts d'Educació Física*, núm. 10, pp. 25-28.

PÉREZ, G.; COROMINAS, J.; GORDILLO, A.; MOLINER, A.R.; RUBIROLA, M.; VALLDUVI, D., "Psicologia aplicada en el Pla de Tecnificació Esportiva a Catalunya", VI Jornades de l'Associació Catalana de Psicologia de l'Esport, 24-25 nov., 1989, INEFC, Esplugues de Llobregat.

RODRÍGUEZ, F., "Esport en edat evolutiva. Consideracions biològiques sobre la competició escolar", comunicació en el 1er Simposium Internacional sobre l'esport escolar, 16-17 gener, 1987, Barcelona.

SAMELA, J.H.; REGNIER, G., "Justificación de los programas de identificación de talentos", 1er Congrés de Psicologia de l'Activitat Física i de l'Esport, 20-22 març, 1986, INEFC, Esplugues de Llobregat, pp. 82-89.